

Basel II Düzenlemelerinin Türk ve AB Bankacılık Sektörü Üzerine Etkilerinin SWOT-AHP Modeli ile Karşılaştırmalı Analizi*

Comparative Analysis of the Effects of Basel II Accord on Turkish and EU Banking Sectors with SWOT-AHP Model

Prof. Dr. Muharrem Afşar - Dr. Hanife Topal

Öz

Bankacılıkta Basel uzlaşmaları, 1988'den bu yana global finansal sistemi şekillendiren ve düzenleyen en önemli yapılar olmuştur. Uluslararası para ve finans sisteminin işleyişini regüle edecek genel kabul görmüş bir finansal düzenleme son yirmi yıldır dünyanın gelişmiş ülkelerinin ortak çabası olmuştur. Bugüne kadar Basel Uzlaşmalarının etkilerini konu alan çalışmaların tümü Basel Uzlaşmasının içerisinde genellikle tek tek kriterlerin etkileri üzerinde durmuştur. Özellikle Uzlaşımın etkilerini bir bütün olarak ele alan aynı zamanda karşılaştırmalı olarak inceleyen bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bundan dolayı, çalışmamızda Basel II Uzlaşımının Türk Bankacılık sektörüne muhtemel etkileri bütünsel bir bakış açısıyla ele alınırken aynı zamanda Avrupa Birliği bankacılık sektörü üzerine Basel II'nin etkileri ile karşılaştırmalı olarak analiz edilmiştir. Çalışmada SWOT-AHP modeli kullanılmıştır. Basel II Uzlaşımının Türk Bankacılık sektörüne uygulanması esnasında izlenebilecek strateji ve politikalar önerilmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Basel II, Türk Bankacılık Sektörü, AB Bankacılık Sektörü, SWOT-AHP

Abstract

Basel Accords in banking have been the most important regulatory structures shaping and regulating global financial system since 1988. Making international financial standards to regulate the functioning of international money and financial systems has been the common effort of developed countries in the last 20 years. Until today, all of the academic work on the effects

of Basel II regulations has dealt with the effects of the criterias one by one on a single basis. Particularly, we have not found any work examining the effects of Basel II regulation as a whole and in a comparative way. For this reason, in this study, while the potential effects of Basel II regulations on Turkish Banking sector have been considered with a comprehensive point of view, at the same time those potential effects have been comparatively analyzed with the effects of Basel II rules on EU banking sector. In the study SWOT-AHP methodology has been used. Some policies and strategies have been suggested for the beneficial and correct implementation of Basel II to Turkish banking sector.

Keywords: Basel II, Turkish Banking, EU Banking, SWOT-AHP

Giriş

Hızla gelişen finansal piyasaların ve günün ihtiyaçlarına göre sürekli yenilenen Basel düzenlemelerinin genel anlamda ilki olan uzlaşısı, 1988 yılında yayınlanan Basel Sermaye Yeterliliği Uzlaşısı dünya çapındaki önemli bankalara, sermaye standartları getirerek bankacılık düzenlemeleri tarihinde, bir kilometre taşı olarak yerini almıştır. Daha sonra yaşanan gelişmeler (örn. Rusya ve Asya finansal krizleri vb.) neticesinde 2004 yılında Basel Bankacılık Denetleme Komitesi tarafından yayımlanan "Sermaye Ölçümü ve Sermaye Standartlarının Uluslararası Uyumlaştırılması" uzlaşısı yayımlanmıştır. (Söz konusu uzlaşısı ülkemizde genel olarak Basel II veya Yeni Basel

Prof. Dr. Muharrem Afşar, Anadolu Üniversitesi İİBF, mafsar@anadolu.edu.tr

Dr. Hanife Topal, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat ABD Doktora Mezunu

* Bu çalışma Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat Anabilim Dalında Doktora Tezi olarak kabul edilen "Basel II Düzenlemelerinin Türk ve AB Bankacılık Sektörü Üzerine Etkileri" isimli çalışmadan üretilmiştir.

Sermaye Uzlaşısı olarak bilinmektedir). 2009 yılında tekrar dünya finansal sisteminde yaşanan bunalımlar doğrultusunda yetersiz kalan Basel II kriterlerini genişletecek yeni eklentiler yayımlanmıştır. Birden fazla metinden oluşan bu eklentilere genel olarak Basel 2.5 ya da Basel III düzenlemeleri adı verilmektedir. Ancak Basel III düzenlemeleri bu çalışmanın dışında tutulacaktır. Nitekim ülkemiz bankacılık sisteminde 1 Temmuz 2011 ve 30 Haziran 2012 tarihleri arasında hali hazırdaki mevzuat ile Basel II kriterleri paralel olarak uygulanmakta idi. 1 Temmuz 2012'den itibaren halen üzerinde çalışılan Basel II kriterleri Türk Bankacılık sektöründe uygulanmaya başlanmıştır.

Basel kriterlerinin yayımlanmış olduğu 1988 yılından bu yana, düzenlemelerin bankalar ve sistem üzerindeki etkileri hakkında büyük çoğunlukla tek bir değişken üzerinden hareketle incelemeler yapılmış, bütünü gösteren karşılaştırmalı analiz sayısı çok sınırlı olmuştur. Çalışmada, Basel II kriterlerinin Türk ve AB bankacılık sektörlerine etkilerinin SWOT-AHP modeli ile bütünsel ve geniş kapsamlı bir açıdan incelenmesi ve uygulama adına stratejik planlama için yol gösterici sonuçların her iki bankacılık sektörü üzerinden karşılaştırmalı olarak ortaya konulması hedeflenmektedir.

Yöntem

Araştırmada yöntem olarak SWOT-AHP (Strengths-Weaknesses-Opportunities and Threats) (Güçlü ve Zayıf yönler-Fırsatlar ve Tehditler- Analitik Hiyerarşi Süreci) modeli kullanılmıştır. Çalışmada AHP modelinin gerektirdiği hiyerarşik formülasyon aşaması SWOT analizi ile gerçekleştirilecektir. Geleneksel SWOT analizinde, incelenen plan, uygulama veya strateji üzerindeki etkisinin belirlenmesi için faktörlerin büyüklüğü ölçülmez.¹ Bu problemi aşmak ve SWOT analizini daha analitik ve sayısal bir yapıda ele alabilmek için, SWOT analizi AHP metodolojisi ile birleştirilmektedir. Böyle yaparak, SWOT analizinde elde edilen faktörlere öncelik ölçütleri atanabilmektedir.² Çalışmada uygulanan SWOT-AHP metodolojisi 4 adımdan oluşmaktadır:

1 M.K. Masozera et al. (2006). Assessing the suitability of community-based management for the Nyungwe Forest Reserve, Rwanda. *Forest Policy and Economics*,8, pp. 206-216

2 D.L. Schmoldt et al. (eds.) (2001). *The Analytic Hierarchy Process in Natural Resource and Environmental Decision Making*. Netherlands : Kluwer Academic Publishers.pp. 289-305.

Adım 1: SWOT analizlerinin yapılması

- Basel II düzenlemelerinin Türk Bankacılık Sektörüne muhtemel etkilerinin SWOT analizi çerçevesinde incelenmesi, SWOT faktörlerinin güçlü yönler, zayıflıklar, fırsatlar ve tehditler şeklindeki 4 grup olarak listelenmesi.
- Basel II düzenlemelerinin AB Bankacılık Sektörüne etkilerinin SWOT analizi çerçevesinde incelenmesi, SWOT faktörlerinin güçlü yönler, zayıflıklar, fırsatlar ve tehditler şeklindeki 4 grup olarak listelenmesi.

Basel II düzenlemelerinin her iki sektör üzerine etkilerinin güçlü yönleri, zayıf yönleri, fırsatları ve tehditleri literatür taraması ve konunun uzmanları ile yüzyüze görüşmeler yöntemi ile belirlenmiştir

Adım 2: Elde edilen SWOT faktörlerinin her biri arasında ve SWOT grupları arasında ikili karşılaştırmalar yaparak "ikili karşılaştırmalar anketlerinin" hazırlanması

Karşılaştırmalar yapılırken kullanılan sorular: (1) Verilen faktörler karşılaştırıldığında hangisi daha büyük önem derecesine sahiptir? (2) Bir faktör diğerinden hangi derecede daha önemlidir? şeklinde oluşturulmuştur.³

İkili karşılaştırmalar anketinde karşılaştırılan iki unsurun önem derecelendirmesi Saaty'nin AHP metodolojisi için önerdiği önem derecesi ölçek tablosuna göre yapılmıştır. Saaty derecelendirme ölçeği tablosu Tablo 1'de gösterilmiştir.

Basel II düzenlemelerinin, Türk bankacılık sistemi üzerindeki olası etkilerini inceleyen SWOT faktörlerinin ağırlıklandırılması amacıyla hazırlanan ikili karşılaştırmalar anketinin bazı örnek soruları Tablo 2'de gösterilmiştir.

Yapılan SWOT analizinde Türk Bankacılık Sistemi için 5 tane güçlü yön, 6 tane zayıflık, 5 tane fırsat ve 6 tane tehdit faktörü bulunduğu için Türkiye için yapılan anket, SWOT grupları için yapılan ikili karşılaştırmalar da dahil edilince toplam 56 sorudan oluşmuştur.⁴

3 Kurttila et al. (2000). Utilizing the analytic hierarchy process (AHP) in SWOT analysis -- a hybrid method and its application to a forest-certification case. *Forest Policy and Economics*, 1, pp.41-52



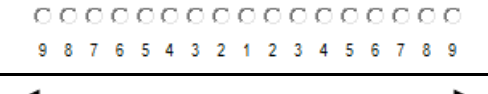
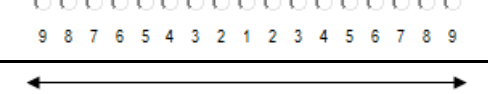
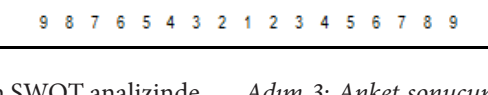
4 Türkiye: Anket soru sayısı hesaplama: S=5 adet ($n^2 - n$) / 2 formülünden 10 karşılaştırma + W=6 dolayısıyla aynı formülden 15 karşılaştırma + O=5, 10 karşılaştırma + T=6 15 karşılaştırma + S,W,O,T 4 faktör karşılaştırma sayısı 6 = **56 adet ikili karşılaştırma anketi sorusu**

Tablo 1. Saaty'nin Önem Derece Skalası

Önem Derecesi	Tanım	Açıklama
1	Eşit Önemli	Amaç için iki faaliyet (seçenek) de eşit öneme sahiptir.
3	Orta Derece Önemli	Bir seçenek diğerine nazaran biraz daha önemlidir.
5	Yüksek Derece Önemli	Bir seçenek diğerine nazaran oldukça önemlidir.
7	Çok Yüksek Derece Önemli	Bir seçenek diğerine nazaran çok yüksek biçimde önemlidir.
9	Son Derece Önemli	Bir seçeneğin diğerine nazaran oldukça yüksek biçimde önemi vardır.
2, 4, 6, 8	Ara Değerler	İki seçenek arasında olan bir değer vermek gerektiğinde kullanılır.
Sıfırdan farklı değerlerin üzerindeki tersi	Eğer i faktörü, j faktörü ile karşılaştırıldığında yukarıdaki sıfırdan farklı değerlerden biri verilirse, bu durumda j ; i ile karşılaştırıldığında cebirsel olarak tersi değer alır. (örneğin 3 ; 1/3)	
Rasyoneller	Ölçekten ortaya çıkan oranlar	Matrisi genişletmek için, n tane sayısal değer elde ederek tutarlılık oranı zorlandığında

Kaynak: Saaty, 1977: 245

Tablo 2. İkili Karşılaştırmalar Anketinden Bazı Soru Örnekleri

1	S_1 : Sermaye yeterliliği düzenlemelerinin krizlerinin sıklığını ve şiddetini azaltmada etkili olması		S_2 : Basel II'nin Banka iflas ihtimalini düşürmesi
2	S_1 : Sermaye yeterliliği düzenlemelerinin krizlerinin sıklığını ve şiddetini azaltmada etkili olması		S_3 : Basel II'nin üç bölünün bankacılık düzenlemesi açısından çok kapsamlı olması, üçlü koruma sağlaması
3	S_1 : Sermaye yeterliliği düzenlemelerinin krizlerinin sıklığını ve şiddetini azaltmada etkili olması		S_4 : Basel II'nin bankacılık sektörü sağlamlığını desteklemesi
4	S_1 : Sermaye yeterliliği düzenlemelerinin krizlerinin sıklığını ve şiddetini azaltmada etkili olması		S_5 : Basel II'ye uyum arttıkça bankacılık sektörü genel performansının artması
5	S_2 : Basel II'nin Banka iflas ihtimalini düşürmesi		S_3 : Basel II'nin üç bölünün bankacılık düzenlemesi açısından çok kapsamlı olması, üçlü koruma sağlaması

AB Bankacılık Sektörü için yapılan SWOT analizinde ise, 5 tane güçlü yön, 6 tane zayıflık, 4 tane fırsat faktörü ve 5 tane tehdit faktörü bulunmuş bundan başka SWOT grupları için yapılan ikili karşılaştırmalar dahil edildiğinde Basel II'nin AB bankacılık sektörü üzerine etkileri hakkındaki anket toplam 47 sorudan oluşmuştur.⁵

5 Avrupa Birliği: Anket soru sayısı hesaplama: $S=5$ adet ($n^2 - n$) / 2 formülünden 10; + $W=6$ dolayısıyla aynı formülden 15; + $O=4$, 6 karşılaştırma; + $T=5$ 10 karşılaştırma; + S,W,O,T 4 faktör karşılaştırma sayısı 6 = 47 adet ikili karşılaştırma anketi sorusu

Adım 3: Anket sonucunda elde edilen veriler ile önceliklerin hesaplanması

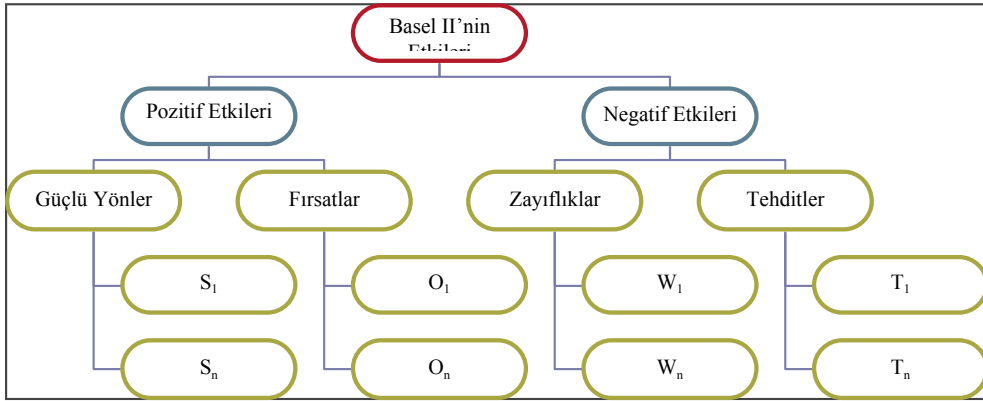
Anket verilerini girdi olarak kullanıp aşağıda daha sonra tanımlanacak olan özdeğer metodu (eigenvalue method) ile SWOT faktörlerinin ve SWOT gruplarının AHP modeli çerçevesinde öncelikleri (priorities) ve görelî ağırlıkları (relative weights) hesaplanacaktır.

Adım 4: Anket sonuçlarının değerlendirilmesi, elde edilen sonuçların strateji üretilmesinde ve Basel II uygulamalarında izlenecek yolun değerlendirilmesi sürecinde kullanılması

Bu aşamada stratejik planlama sürecine yapılan katkı, yapılan analiz sonuçlarının sayısal değerler haline dönüştürülebilmesidir. Böylelikle hedeflerin belirlenmesi kolaylaşacak, stratejiler tanımlanabilecek ve planlanan uygulamalar ile ilgili ortaya çıkabilecek noktalar en küçük detayına kadar incelenebilecek ve değerlendirilebilecektir.

Basel II Düzenlemelerin etkileri üzerine yapılan SWOT-AHP analizinin genelleştirilmiş hiyerarşi şekli Şekil 1’de gösterilmektedir.

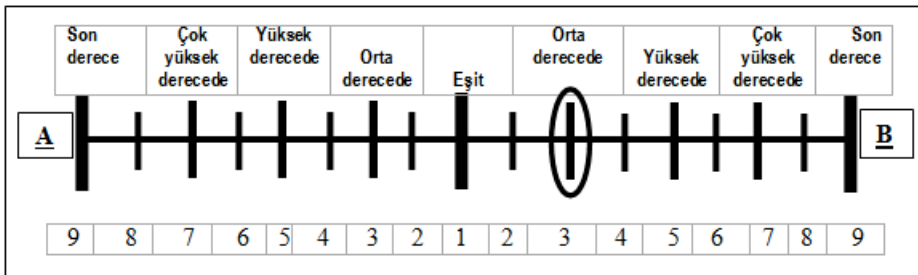
AHP modeli çerçevesinde SWOT faktörleri ile hazırlanan “İkili karşılaştırmalar anketlerinden” elde edilen veriler bir A matrisinde toplanır. Örneğin



Şekil 1. Basel II'nin Türk ve AB Bankacılık Sektörüne Etkileri Hakkında Yapılan SWOT-AHP Analizinin Genelleştirilmiş Hiyerarşi Çerçevesi

Şekil 2’de gösterdiği gibi A ve B karşılaştırıldığında, cevaplamalarda şekildeki gibi B lehine 3 işaretlendiyse, sonuç B’nin A’ya göre orta derecede daha önemli olduğunu ifade eder. Bu sonuç A matrisine $a_{AB} = 1/3$ ya da 0.33 ve $a_{BA} = 3/1$ ya da 3 olarak aktarılır.

İkili karşılaştırmalar matrisi (Denklem 1) araştırmanın ikinci adımında oluşturulmuştur. Bu matriste, $a_{ij} = 1/a_{ji}$ bu nedenle $i = j$, $a_{ij} = 1$. Bunun yanında w_i nin değeri 1 ile 9 arasında bir değer olabilmektedir, ve 1/1 eşit derecede önemliliği gösterirken, 9/1 aşırı ya da tam anlamıyla kesin önemliliği göstermektedir.



Şekil 2. İkili Karşılaştırma Araç Modeli Örneği

$$A = (a_{i,j}) = \begin{pmatrix} 1 & w_1/w_2 & \dots & w_1/w_n \\ w_2/w_1 & 1 & \dots & w_2/w_n \\ \dots & \dots & \dots & \dots \\ w_n/w_1 & w_n/w_2 & \dots & 1 \end{pmatrix} \quad (1)$$

Karşılaştırmalar esnasında bazı tutarsızlıkların olması beklenebilir ve kabul edilebilir. A matrisi tutarsızlıklar içerdiğinde Denklem 1’deki matrisi girdi olarak kullanıp Denklem 2’deki özdeğer tekniği (eigenvalue technique) kullanılarak tahmin edilen öncelikler hesaplanabilir.

$$(A - \lambda_{\max} I)q = 0 \quad (2)$$

Burada λ_{\max} , \mathbf{A} matrisinin en büyük özdeğeridir; ve \mathbf{I} bir birim matrisdir. Doğru öz faktör (eigenfactor) \mathbf{q} , göreceli önceliklerin (relative priorities) tahminini oluşturmaktadır. Bu, ikili karşılaştırmalar matrisinin ilk ana bileşenidir. Eğer matris hiçbir tutarsızlık içermiyorsa, örneğin karar verici yani anketi cevaplayan tarafından yapılan yargılar tutarlı ise, \mathbf{q} öncelik vektörünün tam tahminidir. Her bir öz faktör (eigenfactor) önceliklerin elde edilmesi amacıyla toplam 1'e eşit olacak şekilde ölçeklendirilmiştir.⁶

Saaty 1977'deki çalışmasında⁷, \mathbf{A} gibi bir ters düzey matrisinin λ_{\max} 'ının daima n 'den büyük veya n 'e eşit ($n = \text{satur sayı} = \text{sütun sayı}, n \times n$ kare matrisi) olduğunu göstermiştir. Eğer ikili karşılaştırmalarda hiçbir tutarsızlık yok ise, $\lambda_{\max} = n$ olur. Yapılan karşılaştırmalar ne kadar tutarlı ise, hesaplanan λ_{\max} 'ın değeri de n 'e o kadar yakın bir değer alır. Bu özelliklere dayanarak, bir tutarlılık endeksi (consistency index, CI) oluşturulmuştur⁸:

$$CI = (\lambda_{\max} - n) / (n-1) \quad (3)$$

CI tutarlılık endeksi, bir karşılaştırma matrisinin tutarlılık düzeyini hesaplamaktadır. CI, n 'e bağımlı olduğu için n 'den bağımsız olarak bir de tutarlılık oranı (Consistency ratio, CR) hesaplanmak zorundadır. (Denklem 4.)

$$CR = CI / RI \quad (4)$$

Denklem 4'te CI tutarlılık endeksini; RI, n sıraya sahip rastgele matris (random matrix) için türetilen rastgele endeksini ve CR de tutarlılık oranını ifade etmektedir.⁹

Matris boyutuna göre Saaty tarafından hesaplanan Rastgele Endeksi Tablo 3'te gösterilmektedir.¹⁰

Tutarlılık oranı (CR) yapılan karşılaştırma matrisinin tutarlılığını ölçer ve $CR \leq 0,1$ ¹¹ olması durumunda

matrisin tutarlı olduğu kabul edilir.¹² Anket sonuçlarının değerlendirilmesi esnasında tutarlılık oranı %10'dan yüksek çıkarsa karşılaştırmaların tamamı ya da bazılarının anketi cevaplayanlar tarafından tekrar gözden geçirilmesi istenir.¹³

SWOT faktörlerinin ağırlıklandırılmaları, yalnızca tutarlılık testleri kabul edilebilir düzeyde çıkan ikili karşılaştırmalar anketleri göz önüne alınarak hesaplanır. Bu çalışmada Basel II düzenlemelerinin Türk Bankacılık Sistemine muhtemel etkileri üzerine yapılan ikili karşılaştırmalar anketlerinden tutarlı olan 12 adet anket baz alınmıştır. AB bankacılık sektörü üzerine yapılan ikili karşılaştırmalar anketlerinden de tutarlı olan 8 adet anket baz alınmıştır. Çalışmada kullanılan örneklem sayısı küçük olmasına rağmen, cevaplayanların sayısı çalışma için bir sınırlılık oluşturmamaktadır. Çünkü AHP çok küçük cevaplayan sayıları ile de çalışılabilmeyle olanak sağlayan bir metottur.¹⁴ AHP matematik tabanlı bir analiz olduğu için bir başka ifade ile istatistiksel tabanlı bir analiz olmadığı için çok sayıda örneklem gerektiren tipik tüketici anketlerinin tersine veri analizi için tek bir tek karar vericinin cevabı bile yeterlidir. Yani, yalnız "1" adetten oluşan örneklem büyüklüğü de AHP metodolojisinin uygulanması için yeterli olabilir. Orijinal olarak AHP birçok alternatif arasından yalnız bir tek karar vericinin seçim yapabilmesini sağlayabilmek ve geçerli kılmak için geliştirilmiştir.¹⁵

SWOT Analizi: Türk Bankacılık Sektöründe Basel II Uygulamalarının Muhtemel Etkileri

Çalışmanın bu bölümünde Basel II uygulamalarının Türk Bankacılık sektörüne muhtemel etkilerinin SWOT faktörleri, konunun uzmanları ile yüz yüze görüşmeler ve literatür taraması yoluyla listelenmiştir.

Tablo 4'te Basel II uygulamalarının Türk Bankacılık sektörüne muhtemel etkilerinin güçlü yönleri ve zayıflıkları özet olarak gösterilmiştir.

6 M. Kurttila et al.(2000). Utilizing the analytic hierarchy process (AHP) in SWOT analysis -- a hybrid method and its application to a forest-certification case. *Forest Policy and Economics*, 1, pp. 41-52

7 Saaty (1977). pp. 234-281

8 T.L. Saaty (1990). *The analytic hierarchy process: planning, priority setting, resource allocation*. USA: RWS Publications, p.21

9 T.L. Saaty. (1993). The analytic hierarchy process: a 1993 overview. *Central European Journal of Operation Research and Economics*, 2, pp. 119-137

10 T.L. Saaty (1980), *The Analytical Hierarchy Process: Planning, Priority Setting and Resource Allocation.*, New York: McGraw-Hill, 1980, p.28.

11 $CR \leq 0,1$ oranı tüm n boyutlu matrislerin tutarlığında geçerli rakamdır. $n = 3$ ise $CR \leq 0,2$ kabul edilen orandır. Çalışmamızda $n = 3$ 'ten büyük olduğu için tutarlık ölçütü $CR \leq 0,1$ olarak alınmıştır.

12 T.L. Saaty(1980). p.29; Kurttila et al.(2000). pp. 41-52.; D.L. Schmoltdt et al. (1994). Developing inventory and monitoring programs based on multiple objectives. *Environmental Management*, 18(5), pp. 707-727.

13 C.Kahraman et al. (2007). Prioritization of e-Government strategies using a SWOT-AHP analysis: the case of Turkey. *European Journal of Information Systems*, 16, pp. 284-298

14 E.Cheng, H.Li (2002).Construction partnering process and associated critical success factors. *Journal of Management Engineering*, 18, pp.194-202.

15 J.M. Duke and R.Aull-Hyde (2002). Identifying public preferences for land preservation using the analytic hierarchy process. *Ecological Economics*, 42, pp. 131-145

Tablo 3. Matris boyutuna Göre Rastgele Endeks (Random Index, Ri) Değerleri

Matris Boyutu	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
R.I.	0.00	0.00	0.58	0.90	1.12	1.24	1.32	1.41	1.45	1.49	1.51	1.48

Tablo 4. Türk Bankacılık Sektörüne Basel II'nin Muhtemel Etkileri: Güçlü Yönler ve Zayıflıklar

İçsel Faktörler	SWOT Grupları	Alt faktörler	
	Güçlü Yönler (Strengths)	S ₁ : Sermaye yeterliliği düzenlemelerinin bankacılık krizlerinin sıklığını ve şiddetini azaltmada etkili olması ¹⁶ S ₂ : Basel II'nin Banka iflas ihtimalini düşürmesi ¹⁷ S ₃ : Basel II'nin üç bölgenin bankacılık düzenlemesi açısından çok kapsamlı olması, üçlü koruma sağlaması ¹⁸ S ₄ : Basel II'nin bankacılık sektörü sağlamlığını desteklemesi ¹⁹ S ₅ : Basel II'ye uyum arttıkça bankacılık sektörü genel performansının artması ²⁰	
Zayıflıklar (Weaknesses)	W ₁ : Basel II'nin sermaye gerekliliği hesaplamasında portföydeki gerçek risk ağırlıklarını yansıtmaması ²¹ W ₂ : Basel II'nin karmaşık ve anlaşılması güç olan risk hesaplama yaklaşımları ²² W ₃ : Basel II'nin ekonominin konjonktürel devrelerini derinleştirici etkisi ²³ W ₄ : Sermaye yeterliliği hesaplamasında kullanılan yaklaşımların opsiyonel olmasının bankalar arasında haksız rekabete yol açması ²⁴ W ₅ : Basel II sermaye yeterliliği düzenlemelerinin tek başına risk yönetiminde yetersizliği ²⁵ W ₆ : Denetim otoriteleri için öngörülen karmaşık ve fazla iş yükünün sektörün denetimini zorlaştırması ²⁶		

16 R. Barrell et al. (2010). Bank regulation, property prices and early warning systems for banking crises in OECD countries. *Journal of Banking & Finance*, 34, pp. 2255–2264.

17 Y.H. Chiu et al. (2009). Basel II and bank bankruptcy analysis, *Applied Economics Letters*, 16 (18), pp. 1843-1847

18 K.Duellmann (2007). Basel II – Achievements and challenges. In *Operations Research Proceedings*, ed. by Karl-Heinz Waldmann and Ulrike M.Stocker, Germany: Springer Verlag Pub. p.78; J.R. Barth et al. (2008). Reassessing the rationale and practice of bank regulation and supervision after Basel II. In *Current Developments in Monetary and Financial Law*. Washington:IMF Publications, p.226

19 BIS (2008), Review 53, p.4; P.Artus (2005). De Bâle 1 à Bâle 2: Effets sur le marché du crédit. *Revue économique*, 56 (1), pp. 77-97;

20 R.Podpiera (2006). Does compliance with Basel Core Principles bring any measurable benefits? *IMF Economic Review*, 53 (2), p.306

21 R. J. Herring (2004). The subordinated debt alternative to Basel II. *Journal of Financial Stability*, 1, pp.137–155; A. Blundell-Wignall, P. Atkinson (2010). Thinking beyond Basel III:Necessary Solutions for Capital and Liquidity. *OECD Journal: Financial Market Trends*, 1, p.4 ; P.Antao, A. Lacerda (2011). Capital requirements under the credit risk-based framework. *Journal of Banking & Finance*, 35 (6), pp. 1380-1390.

22 A. van Rixtel et al. (2004). The New Basel Capital Accord and its impact on Japanese Banking: A Qualitative Analysis; in *The New Basel Capital Accord*, ed. By B.E.Gup.USA: South-Western Educational Pub. p.391; B.E. Gup (2005), The effect of Basel II on developing countries : A summary of global public goods network eforum on Basel II, in *Capital markets, globalization and economic development* (ed.by B.E. Gup). USA: Springer Science Inc., p.10.; H. Gersbach and J. Wenzelburger (2007). Sophistication in risk management, bank equity, and stability. *Keele Economics Research Papers*, KERP 2007/08, www.keele.ac.uk/depts/ec/wpapers/kerp0708.pdf, (Erişim Tarihi: 15.07.2011)

23 I. Drumond (2009). Bank capital requirements, business cycle fluctuations and the Basel Accords: a synthesis. *Journal of Economic Surveys*, 23 (5), pp. 798–830; C.Goodhart et al. (2004). Bank regulation and macroeconomic fluctuations, *Oxford Review of Economic Policy*, 20 (4), pp.591-615 ; H.Andersen (2011).Procyclical implications of Basel II:Can the cyclical-ity of capital requirements be contained?.*Journal of Financial Stability*, 7 (3), pp. 138-154; M. B. Gordy, B. Howells (2006). Procyclicality in Basel II: Can we treat the disease without killing the patient?. *Journal of Financial Intermediation*, 15, pp. 395–417; K. T. Jacques (2008), Capital shocks, bank asset allocation, and the revised Basel Accord, *Review of Financial Economics*, 17 (2), pp. 79-91

24 S.Griffith-Jones and S. Spratt (2001). Will the proposed new Basel Capital Accord have a net negative effect on developing countries. UK:Institute of Development Studies University of Sussex Pub, p.22.; H.Hakenes and I.Schnabel (2011). Bank size and risk-taking under Basel II. *Journal of Banking & Finance*, 35 (6), pp. 1436-1449; M. Metzger (2006). Basel II-Benefits for developing countries?. *European Journal of Economics and Economic Policies*, 3 (1), pp.131-150; R. Lal (2009). Why Basel II failed and why any Basel III is doomed? *Global Economic Governance working paper*, 2009/52

25 M. Ojo (2010). The impact of capital and disclosure requirements on risks and risk taking incentives. Online at <http://mpr.ub.uni-muenchen.de/20404/> MPRA Paper 20404, posted 03. February 2010 / 13:26 (Erişim Tarihi: 10.02.2011); De-camps et al. (2004). pp. 132-155

26 M. V. Stichele (2005). Critical issues in the financial industry. *SOMO Financial Sector Report*. Amsterdam:SOMO publishing. http://somo.nl/html/paginas/pdf/Financial_sector_report_05_EN.pdf (Erişim tarihi: 15.07.2011)p.18; H. A. Benink and R. H. Schmidt (2004). Europe's single market for financial services: views by the european shadow financial regulatory committee. *Journal of Financial Stability* (1) pp.157–198; A. Blundell-Wignall, P. Atkinson (2010). Thinking beyond Basel III:Necessary Solutions for Capital and Liquidity. *OECD Journal: Financial Market Trends*, 1, p.5; Barth et al. (2008). p.242

Tablo 5. Türk bankacılık sektörüne Basel II'nin muhtemel etkileri: Fırsatlar ve Tehditler

Dışsal Faktörler	SWOT Grupları	Alt faktörler
	Fırsatlar (Opportunities)	O ₁ : Bankacılıkta profesyonel ve güçlü bir risk yönetim sistemi kurulmasını sağlaması ²⁷ O ₂ : Banka sermaye yeterliliğinin bankanın kredibilitésinin bir işareti olarak görülmesi ²⁸ O ₃ : Daha fazla şeffaflığın daha iyi risk algılaması getirmesi ²⁹ O ₄ : Daha sıkı denetim ve daha fazla şeffaflığın banka kar ve maliyet verimliliğini artırması ³⁰ O ₅ : Basel II'de öngörülen bilgi sağlama şartlarına uyumun banka sağlamlık derecelendirme notlarını (bank soundness rating) yükseltmesi ³¹
Tehditler (Threats)	T ₁ : Basel II'nin makroihtiyati yaklaşım eksikliğinin sistemik riski tetikleme ihtimali ³² T ₂ : Basel II'nin kredi derecelendirme kuruluşlarına aşırı bağlılığı ve kurumların çok büyük kısmının rating notunun bulunmaması ³³ T ₃ : Basel II düzenlemelerinin kredi arzını azaltma ve kredi maliyetlerini artırma etkisi ³⁴ T ₄ : Basel II'nin bankaların risk alma güdüsünü azalttığına dair ampirik bir çalışma bulunmaması ³⁵ T ₅ : Finsansal istikrarsızlık riskinin halen çözülmemiş olması ³⁶ T ₆ : Zaten iyi işleyen Türk bankacılık sistemini bürokratik işlemlerle hantallaştırarak olması ³⁷	

Tablo 5'te Basel II uygulamalarının Türk Bankacılık sektörüne muhtemel etkilerinin fırsatları ve tehditleri özet olarak gösterilmiştir

SWOT Analizi: Avrupa Birliği Bankacılık Sektöründe Basel II Uygulamalarının Etkileri

Basel II'yi 2007 yılından bu yana uygulayan AB bankacılık sektörü üzerinde Basel II'nin etkileri konusunda daha çok yapılan çalışmaların literatür taraması yoluyla

la SWOT faktörleri tespit edilmiştir. Elde edilen SWOT faktörleri ampirik bulgular ışığında tespit edilen unsurlardan oluşmaktadır. Tablo 6'da Basel II uygulamalarının AB Bankacılık sektörüne muhtemel etkilerinin güçlü ve zayıf yönleri özet olarak gösterilmiştir.

Tablo 7'de Basel II uygulamalarının AB Bankacılık sektörüne muhtemel etkilerinin getirdiği fırsatlar ve tehditler özet olarak gösterilmiştir.

27 M.Yayla, Y. Türker Kaya (2005). Basel II, ekonomik yansımaları ve geçiş süreci. BDDK ARD Çalışma Raporları, 2005/3, s.46, http://www.bddk.org.tr/WebSitesi/turkce/Basel/1272calismaraporu_2005_3.pdf (Erişim Tarihi: 15.02.2011); C.Borio and H.Zhu (2008). Capital regulation, risk taking and monetary policy: a missing link in the transmission mechanism?. BIS Working Paper, .268, p.6; S. Fan (2003). Basel II: Its terms and its implications for Asian banks. White & Case Part II, p.36 an Asian Counsel reprint www.pbpress.com, pacific business pres, November, www.whitecase.com (Erişim Tarihi: 15.05.2011); A. Sudupe (2006). Opportunities and consequences of Basel II in the risk management of small and medium-sized companies. Universidad de Deusto (Spain). Unpublished PHD dissertation. <http://gradworks.umi.com/32/22/3222272.html> (Erişim Tarihi 15.07.2011)

28 O. De Jonghe (2010). Back to the basics in banking? A micro-analysis of banking system stability. Journal of Finan. Intermediation, 19, pp.387-417

29 De Jonghe (2010). pp.387-417.; F. Pasiouras, S.Tanna, C. Zopounidis (2009). The impact of banking regulations on banks' cost and profit efficiency: Cross-country evidence. International Review of Financial Analysis, 18, pp. 294-302

30 A. Lozano-Vivas, F. Pasiouras (2010). The impact of non-traditional activities on the estimation of bank efficiency: International evidence. Journal of Banking & Finance, 34 pp.1436-1449.; Pasiouras, et al. (2009).pp. 294-302;

31 A.Demirgüç-Kunt vd. (2008). Banking on the principles: Compliance with Basel Core Principles and bank soundness. Journal of Finan. Intermediation, 17, pp. 511-542

32 C. Zhoui (2010). Are banks too big to fail? Measuring systemic importance of financial institutions, International Journal of Central Banking, December, p.205; S. Barnes, et al. (2010). Minimising risks fro imbalances in European banking. OECD Economics Department Working Papers, 828, OECD Publishing. <http://dx.doi.org/10.1787/5km33srnz5nt-en>, p.24, (Erişim Tarihi: 15.07.2011); J.D. Coval, J.W Jurek, E. Stafford (2009). The economics of structured finance. J. Econ. Perspect, 23, pp.3-25.; G. Pennacchi (2006). Deposit insurance, bank regulation, and financial system risks. Journal of Monet. Economics, 53, pp. 1-30; E. P. Davis and D. Karim (2009). Macroprudential regulation - the missing policy pillar. (Keynote address at the 6th Euroframe Conference on Economic Policy Issues in the European Union). 12th June 2009, entitled Causes and consequences of the current financial crisis, what lessons for EU countries?

33 M. Elkhoury(2008). Credit rating agencies and their potential impact on developing countries. UNCTAD/OSG/DP/2008/1 http://www.unctad.org/en/docs/osgdp20081_en.pdf (Erişim tarihi: 15.07.2011)

34 J.S. Hyun, B.K. Rhee (2011). Bank capital regulation and credit supply. Journal of Banking & Finance, 35, pp.323-330

35 K.John et al. (2000). A theory of bank regulation and management compensation. The Review of Financial Studies, 13 (1), pp. 95-125.

36 J. Danielsson (2003). On the feasibility of risk based regulation. CESifo Economic Studies, 49 (2/2003), pp. 157-179

37 B.Civelek Yüce (2009), Küresel finansal kriz ve Türk Bankacılık Sektörü, Görüş Global Leaders, November, s.33

Tablo 6. AB Bankacılık Sektörüne Basel II'nin Muhtemel Etkileri: Güçlü ve Zayıf Yönler

İçsel Faktörler	SWOT Grupları	Alt faktörler
	İçsel Faktörler	Güçlü yönler (Strengths)
S _{AB-2} : Basel II'nin AB içerisinde etkili ve geçerli bir sınır ötesi bankacılık denetimini sağlaması ³⁹		
S _{AB-3} : Basel II'nin 3 yapısal bloktan oluşan çerçevesi AB bankacılığında üçlü risk koruması sağlayarak güçlü bir etki sağlamaktadır. ⁴⁰		
S _{AB-4} : Basel II'nin risk yönetimine, risk tabanlı fiyatlamaya ve iç kontrole vurgu yaparak daha iyi bir yönetim sağlaması ⁴¹		
S _{AB-5} : Basel II'nin önceki sermaye standartlarının neden olduğu kredi piyasası aksaklıklarını azaltması ve piyasa disiplini desteklemesi ⁴²		
Zayıf yönler (Weaknesses)		W _{AB-1} : Kredi derecelendirme kuruluşlarına aşırı bağlılık ve AB firmalarında da derecelendirme bulunmaması ⁴³
		W _{AB-2} : Basel II'nin konjonktürel döngüye etkisinin ekonomideki finansal ve makroekonomik devreleri derinleştirilmesi ⁴⁴
		W _{AB-3} : İleri içsel derecelendirme yaklaşımının ve Temel içsel derecelendirme yaklaşımının karmaşıklığının bankalar arasında eşitsizliğe yol açması ⁴⁵
		W _{AB-4} : Basel II de kullanılan risk modellerinin anlaşılabilirliği ve yetersizliği ⁴⁶
		W _{AB-5} : İkinci yapısal bloktaki net olmayan tanımların denetçileri pasif olmaya itmesi ⁴⁷
W _{AB-6} : Basel II'nin portföy riski gibi vb. bazı önemli riskleri olduğundan daha önemsiz göstermesi ⁴⁸		

38 BIS (2008). Review 53.p.4.

39 Bank of International Settlements [BIS] (2008). BIS Review 53/2008, Speech by Dr Nout Wellink, President of the Netherlands Bank and Chairman of the Basel Committee on Banking Supervision, at the 36th Economics Conference 2008, held at the Austrian National Bank, Vienna, 28 April 2008.

40 H.Davies (2005). Review of the review. Financial Markets, Institutions and Instruments.14 (5). p.252

41 D. N. Chorafas (2004). Economic capital allocation with Basel II: cost, benefit and implementation procedures. UK: Butterworth Heinemann.p.60.

42 R.Herring (2005) Implementing Basel II: Is the game worth the candle?.Financial Markets, Institutions & Instruments.14 (5). p.252

43 G.Haber (2007), Basel II: international competition issues, Atlantic Economic Journal, 35 (4), pp.383-389

44 S.Sayar (2010).Issues in finance:Credit, crises and policies. Malaysia :Blackwell Publishing. p.19; International Money Fund [IMF] (2008).World economic and financial surveys: Regional Economic Outlook Europe: Dealing with shocks. USA: IMF Publications, p.38

45 P. H. Kupiec (2007). Financial stability and Basel II. Annals of Finance, 3 (1), pp.107-130

46 De La Rosiere Report (2009). The High-Level Group on financial supervision in the EU, chaired by Jacques de Larosiere, Report, Brussels, 25 February 2009, p.17

47 De La Rosiere Report (2009). p.43

48 De La Rosiere Report (2009). p.17

Tablo 7. AB Bankacılık Sektörüne Basel II'nin Muhtemel Etkileri: Fırsatlar ve Tehditler

Dışsal Faktörler	SWOT Grupları	Alt faktörler
	Fırsatlar (Opportunities)	<p>O_{AB-1}: Basel II'nin AB'de denetimsel entegrasyon için bir fırsat olması⁴⁹</p> <p>O_{AB-2}: Basel II'nin AB'de ekonomik ve finansal yakınsama (convergence) için bir fırsat olması⁵⁰</p> <p>O_{AB-3}: Basel II'nin AB içerisinde uluslararası faaliyet gösteren bankaların denetim kalitesini arttırması⁵¹</p> <p>O_{AB-4}: Basel II'nin bankacılıkta şeffaflığı artırarak düzenleyici otoritelerin kurumların gerçek risk pozisyonları hakkında net bilgi sahibi olmalarını sağlaması⁵²</p>
Tehditler (Threats)	<p>T_{AB-1}: Basel II gibi müdahaleci denetim ve düzenleme politikaları banka faaliyetlerini kısıtlayarak AB içerisinde bankaların verimli işlemesini engelleyebilir.⁵³</p> <p>T_{AB-2}: Ulusal Denetim otoritelerinin kriterleri farklı yorumlamasının bankacılık sisteminin istikrarını bozabilmesi⁵⁴</p> <p>T_{AB-3}: AB'de üye devletler arasında ortak bir ekonomik konjonktür bulunmamasının Basel II'nin üye ülkeler üzerindeki net etkisinin ölçülmesini engellemesi⁵⁵</p> <p>T_{AB-4}: AB çapında ulusal bankacılık sistemlerinin farklılıklarının Basel II uygulamalarında tutarsızlığa neden olabilmesi⁵⁶</p> <p>T_{AB-5}: AB'de her ülke için fırsat eşitliği şartları (level playing field) oluşturulmasının zorluğu⁵⁷</p>	

49 E. J. Kane (2007). Basel II: A contracting perspective. Journal of Financial Services and Reserves, 32, p. 40

50 J. M. Roldán (2006). Basel II – an opportunity for convergence in the EU. Journal of Financial Regulation and Compliance, 14 (1), pp.24 - 28

51 D. K. Tarullo (2008). Banking on Basel: The Future of International Financial Regulation. USA: Peter G. Peterson Institute for International Economics, Edwards Brothers Publishing, p.259

52 KPMG Germany (2011). ICAAP in Europe : Moving in different directions. Survey Report. <http://www.kpmg.com/channelislands/en/IssuesAndInsights/ArticlesPublications/Documents/ICAAP-in-Europe-May-2011.pdf>. (Erişim Tarihi: 05.06.2011)

53 G.E.Chortareas et al. (2010). Bank supervision, regulation and efficiency: Evidence from the European Union. Conference Paper presented at European Economics and Finance Society 9th Annual Conference 3th-6th June 2010,Athens,Greece.

54 S. D. R. Lopes and T. Nunes (2010). A simulation study on the impact of correlation between LGD and EAD on loss calculation when different LGD definitions are considered. Journal of Banking Regulation, 11 (2), pp.156–167

55 A.Kern (2009). (Senior Research Fellow at the University of Cambridge) Towards Basel III? Regulating the banking sector after the crisis: Autumn 2009. Report of the High-Level Roundtable co-organised by Friends of Europe, the Foundation for European Progressive Studies (FEPS), the Initiative for Policy Dialogue, and the FinancialTimes.Brussels, p.23. http://www.feps-europe.eu/fileadmin/downloads/political_economy/2009_FEPS_BaselIIIReport.pdf

56 J. Holmquist (2007). Implementation of Basel II challenges & opportunities. (Speech at Institute of International Bankers, 5th March). http://ec.europa.eu/internal_market/speeches/docs/2007/jh05032007.pdf. (Erişim Tarihi: 05.06.2011)

57 E.Tertak (2009). (Director of 'Financial Institutions' in the European Commission Directorate General for Internal Market and Services). Towards Basel III? Regulating the banking sector after the crisis: Autumn 2009. Report of the High-Level Roundtable co-organised by Friends of Europe, the Foundation for European Progressive Studies (FEPS), the Initiative for Policy Dialogue, and the Financial Times. Brussels,p.23. http://www.feps-europe.eu/fileadmin/downloads/political_economy/2009_FEPS_BaselIIIReport.pdf (Erişim Tarihi: 15.04.2010); OECD (2009). Economic surveys: Euro area. OECD Pub, 2009/1, p.84

Türk Bankacılık Sektörüne Basel II'nin Muhtemel Etkileri: SWOT-AHP Çözömllemeleri

Türk Bankacılık Sektörüne Basel II uygulamalarının muhtemel etkileri konusunda SWOT analizi tamamlandıktan sonra, SWOT analizinde bulunan faktörlerin öncelik değerleri (sayısal göreceli ağırlıkları) ikili karşılaştırma anketleri verilerinden, metodoloji kısmında aşamaları anlatılan AHP modeli yardımı ile hesaplanarak bulunmuştur. Türk Bankacılık Sektörü için Basel II uygulandığında Basel II'nin etkilerinde, fırsatların (O:0,344) öne çıkacağı görölmüştür. Bunu 0,269 ağırlık değeri ile güçlü yönler takip etmektedir. Ardından zayıf yönler (W: 0,205) ve tehditler (T:0,182) gelmektedir. Türkiye için SWOT analizinde en yüksek önceliğe sahip fırsatlar grubu içerisindeki faktörlerin hesaplanan önceliklerine baktığımızda Basel II'nin Türk Bankacılık Sektörü için getireceği en büyük fırsat "Bankacılıkta profesyonel ve güçlü bir risk yönetim sistemi kurulmasını sağlaması" (O₁: 0,384) olarak görölmektedir. Türk Bankacılık sektörü için yapılan SWOT analizinin grupları içerisinde en düşük öncelik değeri yani ağırlık değeri sahip grup tehditler grubudur. Tehditler grubu içerisinde belirlenen 6 adet tehdit faktöründen en önemli tehdit T₁: 0,261 ağırlık değeri ile "Basel II'nin makroihtiyati yaklaşım eksikliğinin sistemik riski tetikleme ihtimali" olarak görölmektedir.

SWOT grupları içerisinde öncelik değeri bakımından üçüncü sırada olan grup "Zayıf Yönler" dir. Basel II'nin Türk Bankacılık Sektörüne muhtemel etkile-

rinin zayıf yönleri göz önüne alındığında "Basel II sermaye yeterliliği düzenlemelerinin tek başına risk yönetiminde yetersizliği", W₅: 0,284 ağırlık oranı ile en zayıf halka olarak göze çarpmaktadır.

Türk Bankacılık sektörü için yapılan SWOT analizinin grupları içerisinde en düşük öncelik değeri yani ağırlık değeri sahip grup tehditler grubudur. Tehditler grubu içerisinde belirlenen 6 adet tehdit faktöründen en önemli tehdit T₁: 0,261 ağırlık değeri ile "Basel II'nin makroihtiyati yaklaşım eksikliğinin sistemik riski tetikleme ihtimali" olarak görölmektedir. Sonraki iki en büyük tehdit birbirlerine nispeten yakın ağırlık değerleri ile "Basel II'nin kredi derecelendirme kuruluşlarına aşırı bağıllığı ve kurumların çok büyük kısmının rating notunun bulunmaması T₂: 0,244" ve "Finsansal istikrarsızlık riskinin halen çözülmemiş olması T₅: 0,238" şeklinde sayılabilir

Türk Bankacılık Sektörüne Basel II Uzlaşısı'nın muhtemel etkileri üzerine yapılan SWOT analizi sonucunda elde edilen toplam 22 SWOT faktörü ve bunların AHP modeli ile hesaplanan öncelik değerlerinin özeti Tablo 8'de verilmiştir. Global ağırlık değerleri aşağıdaki formül ile hesaplanmıştır:

$$W_{FaktörGlobal} = W_{SwotGrup} \times W_{SwotFaktör} \quad (5)$$

Burada $W_{SWOTGrup}$, SWOT (S,W,O,T) gruplarının ağırlığını; $W_{SWOT Faktör}$ ise SWOT grupları içerisindeki faktörlerin (W_1, W_2, W_3, \dots) ağırlıklarını, bir başka ifade ile öncelik değerlerini ya da önem derecelerini göstermektedir.

Tablo 8. Global Önceliklere Göre Türkiye İçin Toplam 22 SWOT Faktörü Arasında En Yüksek Öncelikli İlk Beş Faktör

Türk Bankacılık Sektörü için SWOT faktörleri	Global Öncelik Değerine Göre Genel Sırası	Grup içerisindeki öncelik değeri	Genel öncelik değeri
O ₁ : Bankacılıkta profesyonel ve güçlü bir risk yönetim sistemi kurulmasını sağlaması	1	0,384	0,132
S ₁ : Sermaye yeterliliği düzenlemelerinin bankacılık krizlerinin sıklığını ve şiddetini azaltmakta etkili olması	2	0,310	0,083
O ₄ : Daha sıkı denetim ve daha fazla şeffaflığın banka kar ve maliyet verimliliğini artırması	3	0,196	0,067
O ₃ : Daha fazla şeffaflığın daha iyi risk algılaması getirmesi	4	0,186	0,064
S ₄ : Basel II'nin bankacılık sektörü sağlamlığını desteklemesi	5	0,223	0,060

Avrupa Birliği Bankacılık Sektörüne Basel II'nin Etkileri: SWOT-AHP Çözümlemeleri

AB Bankacılık Sektörü için Basel II uygulamalarının etkileri hususunda O:0,333 öncelik değeri ile fırsatlar grubunun öne çıktığı görülmüştür. Güçlü yönler ise S:0,318 öncelik değeri ile ikinci sırada gelmektedir. Daha sonraki önem verilen grup Tehditler grubudur. Tehditler grubunun hesaplanan öncelik oranı 0,208'dir. En düşük öncelik değerine sahip olan grup olarak Zayıf Yönler grubu görülmektedir (W: 0,141).

AB Bankacılık sektörü için yapılan SWOT analizinde 0,333 oran ile en yüksek ağırlığa sahip olan fırsatlar grubuna baktığımızda Basel II'nin AB bankacılık sektörü için getireceği en önemli fırsatın "Basel II'nin bankacılıkta şeffaflığı artırarak düzenleyici otoritelerin kurumların gerçek risk pozisyonları hakkında net bilgi sahibi olmalarını sağlaması" olarak görülmektedir.

Basel II'nin AB bankacılık sektörüne etkileri konusunda en büyük tehdit olarak görülen faktör "Ulusal

Denetim otoritelerinin kriterleri farklı yorumlamasının bankacılık sisteminin istikrarını bozabilmesi (T_{AB-2} : 0,276)' şeklinde bulunmuştur.

AB bankacılık sektörüne Basel II'nin etkileri konusundaki SWOT analizinden elde edilen faktörlerin AHP modeli ile önceliklendirilmesine göre zayıf yönler grubunu oluşturan faktörleri detaylı incelediğimizde "Basel II'nin konjonktürel döngüye etkisinin ekonomideki finansal ve makroekonomik devreleri derinleştirilmesi (W_{AB-2} : 0,207)" faktörü en büyük zayıflık olarak bulunmuştur.

AB Bankacılık Sektörüne Basel II Uzlaşısı'nın etkileri üzerine yapılan SWOT analizi sonucunda elde edilen toplam 20 SWOT faktörü ve bunların AHP modeli ile hesaplanan öncelik değerlerinin özeti Tablo 9'da verilmiştir. Global ağırlık değerlerinin hesaplanış şekli yukarıda açıklanmıştır.

Tablo 9. Global Önceliklere Göre AB İçin Toplam 20 SWOT Faktörü Arasında En Yüksek Öncelikli İlk 5 Faktör

Avrupa Birliği Bankacılık Sektörü için SWOT faktörleri	Global Öncelik Değerine Göre Genel Sırası	Grup içerisindeki öncelik değeri	Genel öncelik değeri
O_{AB-4} : Basel II'nin bankacılıkta şeffaflığı artırarak düzenleyici otoritelerin kurumların gerçek risk pozisyonları hakkında net bilgi sahibi olmalarını sağlaması	1	0,333	0,111
S_{AB-3} : Basel II'nin 3 yapısal bloktan oluşan çerçevesi AB bankacılığında üçlü risk koruması sağlayarak güçlü bir etki sağlamaktadır.	2	0,331	0,105
S_{AB-4} : Basel II'nin risk yönetimine, risk tabanlı fiyatlamaya ve iç kontrole vurgu yaparak daha iyi bir yönetim sağlaması	3	0,286	0,091
O_{AB-1} : Basel II'nin AB'de denetimsel entegrasyon için bir fırsat olması	3	0,273	0,091
O_{AB-3} : Basel II'nin AB içerisinde uluslararası faaliyet gösteren bankaların denetim kalitesini artırması	4	0,227	0,076
S_{AB-5} : Basel II'nin önceki sermaye standartlarının neden olduğu kredi piyasası aksaklıklarını azaltması ve piyasa disiplinini desteklemesi	5	0,185	0,059

Yukarıda verilen tablolardan da görüleceği üzere, Basel II Uzlaşısı ve etkileri konusunda, sektörün uzmanları genel anlamda olumlu görüşlere sahiptirler. Global ağırlık değerlerine göre sıralama yapıldığında ne Türk Bankacılık sektörü için ne de AB bankacılık sektörü için en yüksek orana sahip faktörler arasında zayıflıklar ve tehditler gruplarından hiçbir faktör bulunmamaktadır. En yüksek öncelikli bir başka ifade ile en önemli görülen faktörlerin tamamı, hem Türkiye hem de AB için "güçlü yönler" ve "fırsatlar" gruplarından gelen faktörlerden oluşmaktadır.

Sonuç

Basel II düzenlemelerine karşı sektör uzmanlarının, politika koyucu ve uygulayıcılarının yaklaşımları olumlu olmasına rağmen, bugün içinde bulunduğu global kriz ve 2010 yılında ve 2011 yılı içerisinde Avrupa Birliği'nin çok derinden hissetmeye başladığı finansal darboğazlar Basel II'yi 2007 yılından bu yana uygulayan en büyük Avrupa Bankalarının bile kredi notunun düşürülmesine engel olamamıştır.

Euro bölgesi finansal sistemi global kredi patlaması döneminde aşırı risk alımı yapmış bu durum bazı ül-

kelerde kredilerde sürdürülemez artışa, daha yüksek varlık fiyatlarına hatta konut fiyatlarında patlamaya neden olmuştur. Bu süreç euro bölgesindeki büyük dengesizlikleri beslemeye yardımcı olmuştur. Bankalar büyük bütçe fazlası veren ülkelerin fonlarını bütçe açığı veren ülkelere kanalize etmekte kilit rol oynamışlardır. Bu durum da bazı şartlarda ödünç alanlar ve ödünç verenler açısından önemli risk birikmelerine yol açmıştır. Düzenleyici ve denetleyici mimarideki zayıflıklar euro bölgesinde bu problemlere katkıda bulunmuştur. Mikroihiyati yaklaşıma sahip düzenleme boşlukları aşırı risk almaya eğilimli bir ortam oluşturmuş, sermaye tamponları çok düşük seviyede kalmış, sermayenin kalitesi yetersiz kalmış ve bankaların kullandıkları modeller riskleri olduğundan az hesaplamıştır. Likidite riski yeterince iyi izlenmemiştir. Otoriteler tarafından da kredi döngüsüne karşı koymadıkları için sistemik risk oluşmasına izin verilmiş, büyük sistemik öneme sahip bankalarda kırılabilirliğe katkıda bulunmuştur.⁵⁸ Yukarıda bahsedilen tüm bu gelişmeler, Basel II'yi bir yasa olarak CRD ile finansal sektörüne uygulayan Avrupa Birliği'nde meydana gelmiştir. AB finansal sektörü, global finansal kriz ve bankacılık sektörüne etkileri, risk yönetimindeki başarısızlıklar vb. konular hakkında yazılan tüm raporlar, çalışmalar ve yayınlar sistemdeki zayıflıklara parmak basarken, bu zayıflıkları Basel II ile özdeşleştirmekten uzak kalmaktadır. Bu durum gerçek anlamda Basel II düzenlemelerinin ve getirdiklerinin, öngördüğü kuralların sektör oyuncularını tarafından tam ve net bir şekilde anlaşılmasından kaynaklanmaktadır. Böyle bir sonuca neden olan en önemli unsur da Uzlaşımın gereğinden fazla uzun, karmaşık ve detaylı olmasıdır. Kane, çalışmasında bu durumu, "Ne kadar iyi niyetli olursa olsun, Basel II kadar karmaşık bir kontrattan korkulmalıdır" biçiminde özetlemiştir.⁵⁹

Basel II uygulamasına resmen 2007 yılında başlanan Avrupa Birliği'nde şu an güncel anketlere dayanarak hazırlanan raporlar bile Basel II'nin tüm yapısal bloklarının AB'de halen tam anlamıyla uygulanmadığını göstermiştir. KPMG denetim şirketinin Avrupa'nın önde gelen bankalarının risk yöneticileriyle yaptığı görüşmeler sonucunda hazırlanmış olduğu rapora göre Basel II'nin ikinci yapısal bloğunun uygulanmasında AB bankaları ve denetim otoriteleri halen bir deneme süreci geçirmektedirler. İkinci yapısal bloğun

uygulanması için ortak kabul görmüş iyi bir örnek yol olacak mı ya da ne zaman olacak konusu halen net değildir.⁶⁰ Küresel ekonomide ve küresel finans sisteminde her an yeni bir gelişme ile karşılaşılırken, finansal sektörler her gün değişik bir risk ya da dalgalanma ile yüzyüze kalırken, bu yaşananlar karşısında finansal kesimin gerektiği anda hızla uygun pozisyonu alması beklenirken; halen bir risk yönetimi düzenlemesi olan Basel II'nin uygulanmaya çalışılıyor olması sistemik riski daha da artırmaktadır.

Türk Bankacılık sektöründe, Basel II Uzlaşımının uygulanmasına başlanmadan önce, ünlü düşünür Montesquieu'nün bir sözünü hatırlamakta yarar vardır. Montesquieu, "gereksiz kanunlar, gerekli kanunların gücünü zayıflatır" ifadesini kullanmıştır. Hali hazırda sistem ve işleyiş olarak tüm dünyaya örnek olacak bir Türk Bankacılık sistemine sahipken, bunun Basel II düzenlemelerine göre yeniden ayarlanması esnasında çok dikkatli ve hassas davranılması gerekmektedir. Basel II'nin tüm maddelerinin teker teker Türk Bankacılık ve finans sektörüne, Türk ekonomisine ve Türk reel sektörüne uygun ve yararlı hale gelecek şekilde düzeltmeler yapılarak uygulamaya konulmasına özellikle özen gösterilmesi çok önemlidir. Özellikle Türkiye gibi gelişmekte olan ve yüksek büyüme hızını yakalamış ülkelerde, Basel II uzlaşısı ya da bunun eklentisi olan, bankaların sermaye ve borçluluk oranlarında bazı değişiklikler yapılmasını öngören Basel III ek düzenlemeleri uygulamaya konurken, bunların kredi arzını daraltıcı etkisini minimize edecek önlemlerin de alınması, düzenleme şartlarının ona göre şekillendirilmesi gerekmektedir.

Basel II'nin Türk Bankacılık sektörüne uygulanmasının sektörde profesyonel bir risk yönetimi oluşturulmasına, risk bilincinin artırılmasına ayrıca sektörün sağlamlığına olumlu katkı sağlayacağı aşikardır ancak diğer yandan bu çalışmada tespit edilen ve en yüksek öncelik değerine sahip zayıf noktaların, bir başka ifade ile ;

- Basel II sermaye yeterliliği düzenlemelerinin tek başına risk yönetiminde yetersizliği
- Basel II'nin ekonominin konjonktürel devrelerini derinleştirici etkisi
- Basel II'nin sermaye gerekliliği hesaplamasında portföydeki gerçek risk ağırlıklarını yansıtmaması

58 S. Barnes et all. (2010).

59 Kane (2007). p.43

60 KPMG (2011). The internal capital adequacy assessment program in Europe, *May Report*, Germany. www.kpmg.com. (Erişim Tarihi: 11.11.2011)

gibi hususlarının sektörün lehine olacak şekilde düzenlenmesi büyük önem taşımaktadır. Basel II düzenlemelerinin yanında makroihtiyati tedbirleri de içerecek ek politika önlemlerinin alınması da gerekmektedir. Konjonktürel devrelerin derinleşmesini engelleyecek ekonomik ve finansal istikrarı sağlayacak yaklaşımların benimsenerek Basel II'nin hayata geçirilmesi sağlanmalıdır. Basel II içerisinde tek tek kredi alıcılarının risklerinin iyi hesaplanması ve bu risklerin denetim otoritelerine şeffaf bir şekilde açıklanması önemli bir esastır. Ancak bunlar yapılırken, kredinin içinde bulunduğu portföyün toplam risk ağırlığı göz ardı edilmektedir. Türk Bankacılık sektörüne Basel II uyarlanırken, bankaların kredi ve finansal araçlara yatırım ve iştirakler portföylerine bütünsel bir bakış açısı ile yaklaşacak ve portföylerdeki toplam risklerin de izlenmesine yardımcı olacak ek maddeler ve düzenlemeler getirilmesi elzemdir.

Basel II uygulamalarının Türk Bankacılık sektöründe uygulanması halinde ortaya çıkabilecek en önemli tehditlerden bir tanesi de - ki bu durum AB bankacılık sektörü için de geçerlidir- Basel II içerisinde makroihtiyati bakış açısının eksikliğidir. Ülkemizde Basel II uygulamasının bu tehdit unsurunu bertaraf edecek şekilde tüm bankacılık sektöründeki ve global finansal sistem içerisinde oluşabilecek ya da oluşan sistemik riski de izleyebilecek şekilde yönlendirilmesi, gerekirse bu konuda ek düzenlemelerin yapılması gerekmektedir. Maalesef ülkemizde Basel II'nin bankacılık sektörüne etkileri konusundaki çalışmalar sayıca çok az, yetersiz ve de konunun tümünü kavramaktan oldukça uzaktır. Ne yazık ki ülkemizde Basel II düzenlemelerinin ne olduğu, neleri kapsadığı ve hangi sektöre yönelik olduğu konusunda bile yanlış anlama ve yanlış yönlendirmeler bulunmaktadır. Ülkemizde Basel II hakkında yapılan çalışmaların büyük bir kısmı "Basel II'nin KOBİ'lere etkisi" konusundadır.

Türkiye ekonomisinde önemli yeri olan KOBİ'lerin herhangi bir düzenlemeden ne şekilde etkileneceğinin tartışılması elbette önemlidir. Ancak bu tartışmalar bazen yanlış algıların oluşmasına da sebep olabilmektedir. Özellikle asgari sermaye yeterliliğini düzenleyen bir yönetmeliğin bankaların kredi kullandırım süreçlerini hangi teminatları kabul edip edemeyecekleri gibi konuları düzenliyor olarak vurgulanması en önemli yanlış algılardandır. Bu bakımdan bankaların sermaye yeterliliğine ilişkin BDDK'nın yaptığı ve yapacağı düzenlemelerin sadece bankaların asgari sermaye ge-

reksinimini düzenlediği unutulmamalıdır. Bir diğer yanlış algı ise Basel II'nin kayıtdışılığı önleyecek sihirli bir değnek olarak görülmesidir. Taslak düzenlemeler dikkatli bir biçimde incelendiği zaman bu düzenlemelerin kobiler üzerindeki dolaylı etkisinin çok sınırlı olacağı anlaşılmaktadır. Nitekim BDDK'nın yaptığı sayısal etki çalışmalarının sonuçları bu anlayışı destekler niteliktedir.⁶¹

Yukarıda saydığımız nedenlerden dolayı Basel II'nin etkileri konusunda en açıklayıcı bilgiler BDDK'nın sayısal etki çalışmaları ile ortaya konulmaktadır. Ancak bu çalışmalar da genellikle adının da tam anlamıyla ifade ettiği gibi, düzenlemelerin sermaye rasyolarını ne kadar düşüreceği, risk ağırlıklı varlık rakamlarına etkisi, banka portföylerine göre risk ağırlıklı varlıkların yüzdesine etkisi vb. gibi Basel II'nin bilançolar üzerindeki rakamsal etkilerini tahmin etmeyi ve ölçmeyi amaçlamaktadır. Akademik anlamda Basel II'nin sektöre muhtemel etkileri konusundaki makro bakış açılı analizler eksik kalmaktadır. Bu bakımdan çalışmamızın literatüre yapmış olduğu katkı oldukça önemlidir.

Basel II uygulamaları konusunda en önemli tehditlerden bir diğeri de kredi derecelendirme kuruluşlarına olan aşırı bağılıktır. Küresel kriz ve finansal piyasalardaki çalkantılar kredi derecelendirme kuruluşlarının (KDK) faaliyetlerini ve konumlarını yeniden sorgulanır hale getirmiştir. Zira KDK'lar piyasalar ve yatırımcılar açısından önemli bilgiler sağlamakla birlikte, krizlerin derinlemesine yol açtıkları yönünde önemli eleştirilere maruz kalmaktadırlar. 1997-98'de yaşanan Asya krizi, 2001 yılında patlak veren Enron skandalı ve 2002-2003 yıllarında WorldCom ve Parmalat gibi büyük ABD firmalarının çöküşüyle birlikte itibar kaybeden KDK'lar, 2008 yılında ABD'de başlayıp tüm dünyaya yayılan eşik altı konut kredileri krizinde ve AB'de yaşanmakta olan mali krizde hatalı ve eksik değerlendirmede bulunmakla suçlanmışlardır. Finansal piyasaların daha sağlıklı bir şekilde işlemesi için KDK'ların önemi açıktır. Ancak, bugüne kadar yaşanan kriz tecrübeleri bu kuruluşların mevcut konumları ve işleyiş şekillerinden kaynaklı sorunların krizin derinlemesine ve finansal istikrarsızlığa bir şekilde katkıda bulunduğuna işaret etmektedir. Bu bağlamda, son dönemde bu kuruluşların merkezi bir konumda yer almamaları yönünde gerçekleştirilen

61 E. Sağkol (2011), Basel II'nin Türkiye'de kobilere etkisi: Doğru bilinen yanlışlar, *Active*, Ocak-Şubat Sayısı, s.25.

düzenleme ve çalışmaların olumlu bir gelişme olduğu düşünülmektedir⁶². Şu an dünya piyasasında bulunan 3 kredi derecelendirme kuruluşu piyasanın yaklaşık %95'ine hakim durumdadır. Bu üç firma da ABD kökenli olup piyasaları verdikleri kredi notları ile istedikleri şekilde yönlendirebilmektedirler. Avrupa Birliği ve Avrupa parlamentosu kredi derecelendirme piyasasındaki bu hakimiyeti kırmak için AB çapında bir uluslararası derecelendirme kuruluşu kurulması için çağrıda bulunmuştur. Halen yoğun bir şekilde ulusal ve uluslararası otoriteler Basel III çalışmalarında da kredi derecelendirme kuruluşlarına aşırı bağlılık sorununu çözmek için çalışmalarını sürdürmektedirler.

Sermaye yeterliliği ölçümünde geçerli olacak esasların ilgili bankanın niteliğine bağlı olarak bankalar bazında dahi önemli ölçüde farklılaşabildiği Basel-II Uzlaşısı'nın ülkelerin kendilerine has yapılarını yansıtacak şekilde uygulanması gerektiği açıktır. Basel-II'nin en verimli bir biçimde uygulanması için BDDK'nın Türk bankacılık sektörünün ve ülkenin ihtiyaçlarını ve ekonomideki ve sektördeki sınırlılıkları dikkate alarak Türk bankacılık sektörünün özellikleri çerçevesinde ihtiyatla hareket etmesi gerekmektedir.

Türk Bankacılık sektöründe Basel-II'ye geçiş ve uygulama stratejilerinde izlenecek yol, Basel-II'nin fayda ve maliyetleri ile ulusal öncelikler arasındaki dengenin kurulması ve ulusal inisiyatif kullanılacak alanların sektörün işleyiş ve istikrarına göre şekillendirilmesi elzemdir.

Sonuç olarak, her ne kadar Türk Bankacılık Sektörü şu anda Dünyadaki en iyi işleyen bankacılık sektörlerinden birisi olsa da, sektörün uluslararası düzeyde sağlamlığının bir anlamda akredite edilmesi yani uluslararası kabul görmüş bir Uzlaşya göre de güvenli olduğunun ve riskleri optimum şekilde yönetiyor olduğunun tescil edilmesi açısından Basel II uygulamalarının sektörde uygulanması önemlidir. Globalleşen dünyada artık yerel kriterlerden çok herkesçe kabul görmüş kriterler ile ulusal sistemlerin değerlendirilmesi ve finansal düzenlemelerin yakınsaması giderek daha fazla geçerli olan bir kavramdır. Ülkelerin sistemik şeffaflığı da bu yolla sağlanmaktadır.

Son finansal kriz sonrası yaşanan gelişmelerin ve Basel II düzenlemelerinin krizin hemen akabinde güncellenmesi ve genişletilmesinin de gösterdiği gibi,

62 TCMB (2010).*Finansal İstikrar Raporu, Sayı 11, Aralık* . s.57

Basel Uzlaşları önümüzdeki dönemlerde de yenilenmeye devam edecektir. Bu da akıllara, bir açıdan da, Basel Komitesi dünya finansal sistemini deney yapılacak bir laboratuvar ortamı olarak mı görüyor sorusunu getirmektedir. Basel II düzenlemelerinin eksik kalan noktalarından bir tanesi de ekonomide ya da finansal sistemde yaşanan beklenmedik gelişmeler karşısında, proaktif önlemler alınması veya nasıl hızlı hareket edilmesi gerektiği konusunda bir açık kapı ya da esnek nokta bırakmamasıdır. Global finansal arenada yaşanan ani bir dönüşümde alınması gereken acil önlemler paketi maddeleri de Basel düzenlemelerini ülkemiz bankacılık sektörüne uygularken 4. yapısal blok olarak mevzuatımıza eklenmelidir.

Bu çalışmada Basel II uygulamaların Türk Bankacılık sektörüne muhtemel etkileri AB bankacılık sektörü ile karşılaştırmalı olarak incelenmeye çalışılmıştır ancak ülkemizde tam anlamıyla Basel II düzenlemeleri uygulamaya konulduğunda ortaya çıkan sonuçlar ışığında gelecekte de gerçekleşen veriler ile tekrar bir etki analizi yapılması, Uzlaşya'dan en üst düzeyde fayda sağlanması bakımından önemlidir.

Kaynakça

- Andersen, H. (2011). Procyclical implications of Basel II: Can the cyclicalities of capital requirements be contained? *Journal of Financial Stability*, 7 (3), 138-154.
- Antao, P. and Lacerda, A. (2011). Capital requirements under the credit risk-based framework. *Journal of Banking & Finance*, 35 (6), 1380-1390.
- Artus, P. (2005). De Bâle 1 à Bâle 2: Effets sur le marché du crédit. *Revue économique*. 56 (1), 77-97.
- Bank of International Settlements [BIS] (2008). BIS Review 53/2008, Speech by Dr Nout Wellink, President of the Netherlands Bank and Chairman of the Basel Committee on Banking Supervision, at the 36th Economics Conference 2008, held at the Austrian National Bank, Vienna, 28 April 2008. (<http://www.bis.org/review/r080430a.pdf> Erişim Tarihi: 15.03.2010)
- Barnes, S. et al. (2010). Minimising risks for imbalances in European banking. *OECD Economics Department Working Papers*, 828, OECD Publishing. <http://dx.doi.org/10.1787/5km33srnz5nt-en>, (Erişim Tarihi: 15.07.2011)

- Barrell, R. et al. (2010). Bank regulation, property prices and early warning systems for banking crises in OECD countries. *Journal of Banking & Finance*, 34, 2255-2264
- Barth, J.R. et al. (2008). Reassessing the rationale and practice of bank regulation and supervision after Basel II. In *Current Developments in Monetary and Financial Law*. Washington:IMF Publications.
- Benink, H. A., Schmidt, R. H.(2004). Europe's single market for financial services: views by the European Shadow Financial Regulatory Committee. *Journal of Financial Stability*, 1, 157-198.
- Blundell-Wignall, A. ve Atkinson, P. (2010). Thinking beyond Basel III: Necessary Solutions for Capital and Liquidity. *OECD Journal: Financial Market Trends*, 1, 1-23
- Borio, C. and Zhu, H. (2008). Capital regulation, risk taking and monetary policy: a missing link in the transmission mechanism?. *BIS Working Papers*, 268, Basel: BIS pub.
- Cheng, E., Li, H. (2002). Construction partnering process and associated critical success factors. *Journal of Management Engineering*, 18,194-202.
- Chiu, Y.H. et al. (2009). Basel II and bank bankruptcy analysis, *Applied Economics Letters*, 16, (18), 1843-1847
- Chorafas, D.N. (2004). *Economic capital allocation with Basel II: Cost, benefit and implementation procedures*. Great Britain: Elsevier Pub
- Chortareas, G.E. et al. (2010). Bank supervision, regulation and efficiency: Evidence from the European Union. Conference Paper presented at *European Economics and Finance Society 9th Annual Conference 3th-6th June 2010, Athens, Greece*
- Civelek Yüce, B. (2009), Küresel finansal kriz ve Türk Bankacılık Sektörü, *Görüş Global Leaders*, November, 32-34.
- Coval, J.D. et al (2009). The economics of structured finance. *J. Econ. Perspect.* 23, 3-25.
- Danielsson, J. (2003). On the feasibility of risk based regulation. *CESifo Economic Studies*, 49, 2/2003, 157-179
- Davies, H. (2005). Review of the review. *Financial Markets, Institutions and Instrument*, 14 (5), 247-252
- Davis, E. P. and Karim, D. (2009). Macroprudential regulation - the missing policy pillar. (Keynote address at the 6th Euroframe Conference on Economic Policy Issues in the European Union). 12th June 2009, entitled *Causes and consequences of the current financial crisis, what lessons for EU countries?*
- De Jonghe, O (2010). Back to the basics in banking? A micro-analysis of banking system stability. *Journal of Finan. Intermediation*, 19, 387-417
- De La Rosiere Report (2009). *The High-Level Group on financial supervision in the EU, chaired by Jacques de Larosiere, Report*, Brussels, 25 February 2009
- Demirgüç-Kunt, A. et all. (2008). Banking on the principles: Compliance with Basel Core Principles and bank soundness. *Journal of Finan. Intermediation*, 17, 511-542
- Drumond, I. (2009). Bank capital requirements, business cycle fluctuations and the Basel Accords: a synthesis. *Journal of Economic Surveys*, 23 (5), 798-830.
- Duellmann, K. (2007). Basel II - Achievements and challenges. In *Operations Research Proceedings*, ed. by Karl-Heinz Waldmann and Ulrike M.Stocker, Germany: Springer Verlag Pub.
- Duke, J.M. and Aull-Hyde, R. (2002). Identifying public preferences for land preservation using the analytic hierarchy process. *Ecological Economics*, 42, 131-145
- Elkhoury, M. (2008). Credit rating agencies and their potential impact on developing countries. UNCTAD/OSG/DP/2008/1 http://www.unctad.org/en/docs/osgdp20081_en.pdf (Erişim tarihi: 15.07.2011)
- Fan, S. (2003). Basel II: Its terms and its implications for Asian banks. *White & Case Part II*, (an Asian Counsel reprint www.pbpress.com, pasific business pres, November) www.whitecase.com (Erişim Tarihi: 15.05.2011).
- Gersbach, H. and Wenzelburger, J. (2007). Sophistication in risk management, bank equity, and stability. *Keele Economics Research Papers*, KERP 2007/08, www.keele.ac.uk/depts/ec/wpapers/kerp0708.pdf (Erişim Tarihi: 15.07.2011)
- Goodhart, C. et al. (2004). Bank regulation and macroeconomic fluctuations, *Oxford Review of Economic Policy*, 20 (4), 591-615

- Gordy, M. B. and Howells, B. (2006). Procyclicality in Basel II: Can we treat the disease without killing the patient? *Journal of Financial Intermediation*, 15, 395-417
- Griffith-Jones, S. and Spratt, S. (2001). *Will the proposed new Basel Capital Accord have a net negative effect on developing countries*. UK: Institute of Development Studies University of Sussex Pub.
- Gup, B.E. (2005), The effect of Basel II on developing countries: A summary of global public goods network eforum on Basel II, in *Capital markets, globalization and economic development* (edt.by B.E. Gup). USA: Springer Science Inc.
- Haber, G. (2007). Basel II: international competition issues, *Atlantic Economic Journal*, 35 (4), 383-389
- Hakenes, H. and Schnabel, I. (2011). Bank size and risk-taking under Basel II. *Journal of Banking & Finance*, 35 (6), 1436-1449.
- Herring, R. (2005) Implementing Basel II: Is the game worth the candle? *Financial Markets, Institutions & Instruments*, 14 (5), 267-288
- Herring, R. J. (2004). The subordinated debt alternative to Basel II. *Journal of Financial Stability*, 1, 137-155.
- Holmquist, J. (2007). *Implementation of Basel II Challenges & Opportunities*. (Speech at Institute of International Bankers, 5th March). http://ec.europa.eu/internal_market/speeches/docs/2007/jh05032007.pdf. (Erişim Tarihi: 05.06.2011)
- Hyun, J.S., Rhee, B.K. (2011). Bank capital regulation and credit supply. *Journal of Banking & Finance*, 35, 323-330
- International Money Fund [IMF] (2008). *World economic and financial surveys: Regional Economic Outlook Europe: Dealing with shocks*. USA: IMF Publications.
- Jacques, K. T. (2008), Capital shocks, bank asset allocation, and the revised Basel Accord, *Review of Financial Economics*, 17 (2), 79-91.
- John, K. et al. (2000). A theory of bank regulation and management compensation. *The Review of Financial Studies*, 13 (1), 95-125.
- Kahraman, C. et al. (2007). Prioritization of e-Government strategies using a SWOT-AHP analysis: the case of Turkey. *European Journal of Information Systems*, 16, 284-298.
- Kane, E. J. (2007). Basel II: A contracting perspective. *Journal of Financial Services and Reserves*, 32
- Kern, A. (2009). (Senior Research Fellow at the University of Cambridge) Towards Basel III? Regulating the banking sector after the crisis: Autumn 2009. *Report of the High-Level Roundtable co-organised by Friends of Europe, the Foundation for European Progressive Studies (FEPS), the Initiative for Policy Dialogue, and the Financial Times*. Brussels, (http://www.feps-europe.eu/fileadmin/downloads/political_economy/2009_FEPS_BaselIIIReport.pdf Erişim Tarihi: 15.04.2010)
- KPMG (2011). The internal capital adequacy assessment program in Europe, *May Report*, Germany. www.kpmg.com. (Erişim Tarihi: 11.11.2011)
- KPMG Germany (2011). ICAAP in Europe : Moving in different directions. *Survey Report*. <http://www.kpmg.com/channelislands/en/IssuesAndInsights/ArticlesPublications/Documents/ICAAP-in-Europe-May-2011.pdf>. (Erişim Tarihi: 05.06.2011)
- Kupiec, P. H. (2007). Financial stability and Basel II. *Annals of Finance*, 3 (1), 107-130
- Kurttila, M. et al. (2000). Utilizing the analytic hierarchy process (AHP) in SWOT analysis -- a hybrid method and its application to a forest-certification case. *Forest Policy and Economics*, 1, 41-52
- Lal, R. (2009). Why Basel II failed and why any Basel III is doomed? *Global Economic Governance Working Paper*, 2009/52.
- Lopes, S. D. R. and Nunes, T. (2010). A simulation study on the impact of correlation between LGD and EAD on loss calculation when different LGD definitions are considered. *Journal of Banking Regulation*, 11(2), 156-167.
- Lozano-Vivas, A. ve F. Pasiouras (2010). The impact of non-traditional activities on the estimation of bank efficiency: International evidence. *Journal of Banking & Finance*, 34, 1436-1449
- Masozera, M.K. et al. (2006). Assessing the suitability of community-based management for the Nyungwe Forest Reserve, Rwanda. *Forest Policy and Economics*, 8, 206-216.
- Metzger, M. (2006). Basel II-Benefits for developing countries? *European Journal of Economics and Economic Policies*, 3 (1), 131-150

- OECD (2009). *Economic surveys: Euro area*. USA:OECD Pub. 1
- Ojo, M. (2010). The impact of capital and disclosure requirements on risks and risk taking incentives. Online at http://mpira.ub.uni-muenchen.de/20404/MPRA_Paper_20404, posted 03. February 2010 / 13:26 (Erişim Tarihi: 10.02.2011)
- Pasiouras, F. et al. (2009). The impact of banking regulations on banks' cost and profit efficiency: Cross-country evidence. *International Review of Financial Analysis* 18, 294-302
- Pennacchi, G. (2006). Deposit insurance, bank regulation, and financial system risks. *Journal of Monet. Econ*, 53, 1-30
- Podpiera, R. (2006). Does compliance with Basel Core Principles bring any measurable benefits?. *IMF Economic Review*, 53 (2), 306-326.
- Rixtel, A. van et al. (2004). The New Basel Capital Accord and its impact on Japanese Banking: A Qualitative Analysis; in *The New Basel Capital Accord*, ed. By B.E.Gup. USA: South-Western Educational Pub.
- Roldán, J. M. (2006). Basel II - an opportunity for convergence in the EU. *Journal of Financial Regulation and Compliance*, 14 (1), 24 – 28.
- Saaty, T.L. (1977). A scaling method for priorities in hierarchical structures. *Journal of Mathematical Psychology*, 15, 234-281.
- Saaty, T.L. (1980). *The Analytical Hierarchy Process: Planning, Priority Setting and Resource Allocation*, New York: McGraw-Hill
- Saaty, T.L. (1990). *The analytic hierarchy process: planning, priority setting, resource allocation*. USA: RWS Publications.
- Saaty, T.L. (1993). The analytic hierarchy process: a 1993 overview. *Central European Journal of Operation Research and Economics*, 2, 119-137
- Sağkol, E. (2011), Basel II'nin Türkiye'de kobilere etkisi: Doğru bilinen yanlışlar. *Active, Ocak-Şubat Sayısı*, 18-25
- Sayar, S. (2010). *Issues in finance: Credit, crises and policies*. Malasia: Blackwell Publishing
- Schmoldt, D.L. et al. (1994). Developing inventory and monitoring programs based on multiple objectives. *Environmental Management*, 18 (5), 707-727
- Schmoldt, D.L. et al. (eds.) (2001). *The Analytic Hierarchy Process in Natural Resource and Environmental Decision Making*. Netherlands : Kluwer Academic Publishers, 289-305
- Stichele, M. V. (2005). Critical issues in the financial industry. *SOMO Financial Sector Report*. Amsterdam:SOMO publishing. http://somo.nl/html/paginas/pdf/Financial_sector_report_05_EN.pdf (Erişim tarihi: 15.07.2011)
- Sudupe, A. (2006). *Opportunities and consequences of Basel II in the risk management of small and medium-sized companies*. Unpublished PHD dissertation, Spain: Universidad de Deusto, <http://gradworks.umi.com/32/22/3222272.html> (Erişim Tarihi: 15.07.2011)
- Tarullo, D. K. (2008). *Banking on Basel: The Future of International Financial Regulation*. USA: Peter G. Peterson Institute for International Economics, Edwards Brothers Publishing
- TCMB (2010), *Finansal İstikrar Raporu*, 11, Aralık, Ankara: TCMB yay
- Tertak, E. (2009). (Director of 'Financial Institutions' in the European Commission Directorate General for Internal Market and Services). Towards Basel III? Regulating the banking sector after the crisis: Autumn 2009. *Report of the High-Level Roundtable co-organised by Friends of Europe, the Foundation for European Progressive Studies (FEPS), the Initiative for Policy Dialogue, and the Financial Times*. Brussels, http://www.feps-europe.eu/fileadmin/downloads/political_economy/2009_FEPS_Base-IIIReport.pdf (Erişim Tarihi:15.04.2010)
- Yayla, M. ve Türker Kaya, Y. (2005). Basel II, ekonomik yansımaları ve geçiş süreci. *BDDK ARD Çalışma Raporları*. 2005/3, http://www.bddk.org.tr/WebSitesi/turkce/Basel/1272calismaraporu_2005_3.pdf (Erişim Tarihi: 15.02.2011)
- Zhou, C. (2010). Are banks too big to fail? Measuring systemic importance of financial institutions, *International Journal of Central Banking*, December, 205-250.